

Peter Goodwinek bidea ireki zion heriotza duinari

AEBetako Oregon estatua da gaixo terminalei suizidioan laguntzea legez zigorgabea den leku urrietako bat. Heriotza duinaren aldeko militanteentzat aitzina-pauso handia den hori aurrera ateratzen protagonismo berezia izan zuen Peter Goodwin medikuak. Sei hilabeteko agonia zetorkiola eta, martxoaren 11n berak erabili zuen legearen baimena.

ERITASUN DEGENERATIBO LARRIA zeukan Peter Goodwin doktoreak, zortzi urte zeramatzan harekin borrokan. Oregoneko legeak agintzen duen moduan, familiako sendagileari eskatu zion abiarazteko tramiteak. Honek zertifikatu zuen 83ko aitona 6 hilabete baino luzeagoko bizirik ez zuela aurrean, buruz argi zegoela eta espreski adierazten zuela heriotzak bera harrapatu baino lehen nahi zuela bere eskutik hartu botika koktel hilgarria, etxean eta seme-alaben artean hiltzeko. Martxoaren 11an egin zuen.

Mundu osoko prentsan eduki du oihartzunen bat Goodwinen heriotzak. Ez alferrik izan zen bera Oregonek 1994an *Death With Dignity Act* (Heriotza Duinaren Legea) delakoaren bultzagile nagusietakoa. Morbo gogorik gabe baina zorrotz, Goodwin zaharrak familiaz gain ingurukoei jakinarazi zien erabakia eta zenbait elkarrizketa eman ere bai komunikabideei, tartean *Time* aldizkariak egunokaz plazaratu behar omen duena. Probetxugarria nahi zuen bere azken ekintza.

1928an Londresen jaio zen Peter Arnold Goodwin, jatorrizko Godberg abizena aldatu zuen familia judu baten baitan. Aita saltzaile soila zuen, eta haur denboran familia osoa orduan britainiarrena zen

Hego Afrikara lekutu zen, etorki-zun oparagoaren bila.

Mediku ikasketak burututa, praktikak egitera beltzen artera joan zen, gero mitikoa egingo zen Queens-towner. *Oregon Live* hedabideak egin dion biografian irakur daiteke txabolategietan lan egitea egokitu zitzaiola, miseriaren erdian, eta gaixoak artatu ahal izateko Xhosa hizkuntza ikasi zuela.

Queenstownen 1956an ezagutu zuen gero emazte izango zuena, Erica, estilo handiko emakumea eta aldi berean indar handikoa, biografoaren esanetan. Beltzen kontrako zampaketa basatiaren urteak ziren.

1960an Sharpsvilleko masakrea gertatu zenean, afrikaner jendearen poliziak manifestazioan protestak ari ziren dozenaka herritar beltz hilez, Erica *Queenstown Progressive Party* alderdian sartu zen. Laster azaldu zen emakumearen irudia egunkarietako argazkien artean. Goodwindarrek zeukaten neska-meak ohartarazi zien auzoko afrikaner jendea oso haserre zeukatela emaztearen militantziagatik. Medikuek erabakia fite hartu zuen: “Etxera joan eta ‘alde egin behar dugu’ esan nuen”.

AEBetan Oregoneko Portland hirian kokatu zen Goodwin doktorea. Familiako mediku lanak egin zuen oso ezagun estatuan.

The Oregonian egunkarian Michael Lloydek argitaratutako irudian, Peter Goodwin doktorea. Medikuek laguntzaz bere buruaz beste egin aurretik, komunikabide batzuei mintzatu zitzaion: “Ez naiz jendearekin bazkaltzeko gauza. Osasuna okerragora doakit. Hiru medikuk azaldu didate sei hilabete baino gehiago ez dudala iraungo bizirik. Bizia eteteko beharrezko botikentzako errezeta eman dit medikuak eta dena prest daukat”. Bere aurretik 597 herritarrek erabili dute Oregonen heriotzaren zain dauden gaixoei legeak ematen dien aukera hori. *The Oregonian*ek editorialean esan du: “Urteotan ikusi da Goodwinek eta bere lagunek arrazoi zutela. Esan zuten hiltzorian daudenen zainketa hobetuko zuela, eta hala gertatu da. Aurkakoek esan zuten suizidio uholdea izango zela Oregonen, heriotzaren kultura. Eta ez da hala gertatu”.

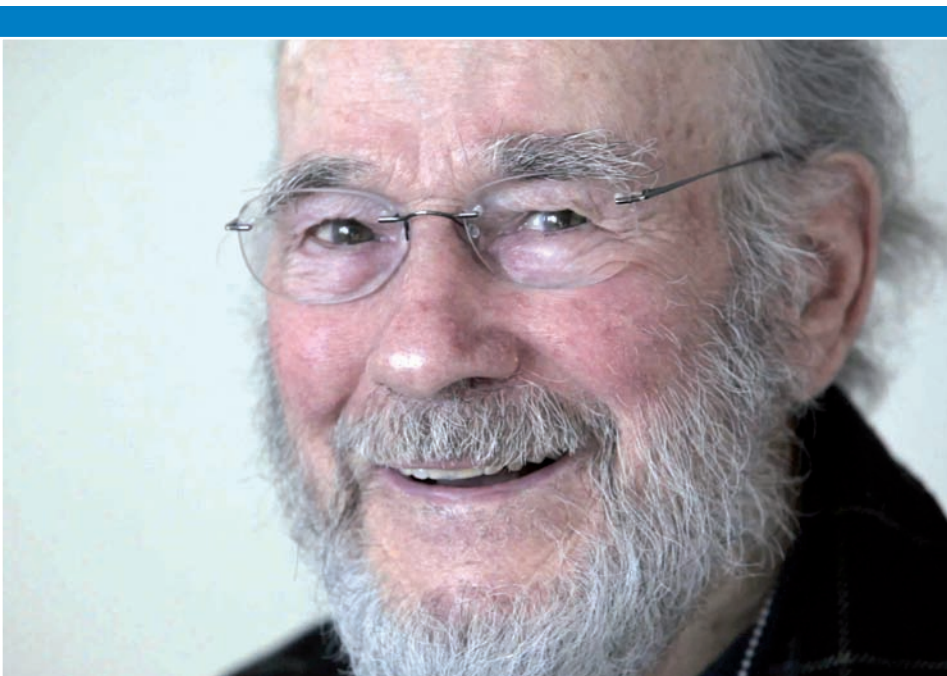
Medikuntzako fakultatean irakasle ere aritu zen. 1990eko hamarkada hasieran heriotza duinaren aldeko kanpaina egiten zuen *Compassion and Choices* (Errukia eta Aukerak) elkarteari aholkuz eta militantziaz laguntzen hasi zen. Famili plangintza burutsuaren aldeko *Planned Parenthood* taldean ere aritu dira senar-emazteak. Erica 2008an hil zen.

Jainko errukiorra

Duela hogeitaz inguru, Goodwinek berak kontatu du, gaixo batek eskatu zion hiltzen lagun ziezaiola. Tumore oso gaiztoa zeukan bizkarrezurrean, oinaze handiak zeuzkan eta laster hil behar zuen. Goodwinek ukatu egin zion. Gero gizon haren emazteak eskatu zion: “Errezeta ematen badidazu, nik lagunduko diot hiltzen”. Goodwinek ezetz berriro: legearen kontra-koa zen.

Beranduago, gaixo terminalei suizidatzen laguntzea zigorgabetzea eztabaidatzen zuten parlamentariak doktoreak aitortuko zien gizon hari lagundu ezinak sentiarazi zuela triste eta koldar: “Ezin gara errukiz jokatu jendeekiko, haiei aukerak mugatzen badizkiegu”.

Legeak bide malkartsua iragan behar izan du Oregonen. *Measure 16* izenez ezagutzen duten Heriotza

Urte guztiotan mediku katoliko bat eduki dute arerio, William L. Toffler. Bi doktoreen arteko borroka dialektiko zorrotza nagusiki Oregoneko medikuen elkargoan ikusi da. Kronikek bildu dituzte bien artean etikaz eta medikuntzaz izandako eztabaida luze, bero eta sakonak.

Behin, bilkura publiko baten bukaeran, elkar ondo ezagutzen zuten bi gizonen arteko giroa mikaztuta, Tofflerrek bota zion: “Zure alde egingo dut otoitz, Peter”. Goodwinek galdeturik ea hori zertara zetorren, Tofflerrek: “Ondo da, nahi ez baduzu zure alde otoitz ez egitea, ez dut eginen”. Goodwinen errematea: “Uste dut, *Bill*, nire Jainkoa zurearen berdina ez dela. Nire Jainkoak barkatu egiten du, ulertu egiten du. Nire Jainkoa ez da denboran izozturik gelditu”.

Bestetan bezala, AEBetan ere denetarako behar baita sosa, legearen aldeko kanpaina finantzatzen aberats batek lagundu zion. Elven O. Sinnardek emaztea galdu berria zuen: bihotzeko eritasun larri batek joa, ezin bizirik, bere burua hil zuen pilula sorta bat hartu eta burua plastikozko zorroan sartuta. Heriotza duinagoa merezi zuen.

Goodwinek medikuek: “Medikuek gaixoeak artatzen ikasi dute, baina sarritan artatzen segitzen dute, segi eta segi. Hainbeste arma dauzkatenaz gaur horretarako, kosta egiten zaie tratamenduak etetea”. Goodwinek lau zeuzkan bizitzarako arau oinarritzotzat: “Bata leialtasuna, bia errukia, hirugarren ohorea eta laugarrena gozatzea”. ■

Duinaren Legea 1994an lortu zuten bertako parlamentuak onartzea, baina ez zen indarrean jarri 1997ra arte. Gero, gainera, AEBetako Auzitegi Gorenak ebatzi behar izan zuen haren legezkotasuna. 2011ko Sundance festibalean garaile atera zen *How to Die in Oregon* (Oregonen nola hil) dokumentalak kontatzen ditu eztabaidak.

Heriotza duinaren legea ez da, noski, Goodwinen asmakizuna. AEBetan 1980ko hamarkadatik funtzionatu du Hemlock (Astape-rrexila ingelesez, belar horrekin hil zuen bere burua Sokrates filosofo greziarrak) elkarteak. Mundu osoan hain ezaguna den *Final Exit* (Azken irtenbidea) liburuaren egile Derek Humphryk sortu zuen.

Goodwin Oregonen gai honen inguruan *Oregon Right to Die* izenarekin mobilizatutako taldera iritsi zenean, 1993an, mediku gehienak gaixo terminalei suizidatzen laguntzea legez baimentzearen kontra zeuden. Taldearentzako sekulako *fitxajea* izan zen Goodwin erakartzea. Honek, berriz, beti aitortu du plazerez onartu zuela bere izena eta esperientzia erabil zitzaten.

Ordura arte militanteok aipatutako eskakizunak samurtuta (Oregongo legeak ez ditu bere baitan hartzen heriotz arriskua gertu ez daukaten gaixo kroniko larriak, motzago geratzen da Holanda eta Suitzako legeak baino) eztabaida gizarte osora zabaltzea lortu zuten.

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira